

Sen tähden on Jumala heille lähettävä väkevän eksytyksen, niin että he valheen uskovat, että ne kaikki tuomittaisiin, jotka ei totuutta uskoneet. 2. Tess.2: 11-12.

Me kuulemma, mitä pyhä Paavali sanoo toisessa epistolassa Tessalonikalaisten tykö toisessa luvussa ja yhdennessätoista värsyssä. Hän sanoo, että Jumala antaa muutampia uskoa valheita, että ne kaikki tuomittaisiin, jotka ei totuutta uskoneet. Ei tosin Jumala ole mielellänsä sallinut, että heidän pitää valheita uskomana, mutta vihollinen se on, joka kehottaa orjiansa uskomaan valheita. Erinomattain semmoisia valheita, joita kristityistä kuljetetaan ympäri maailmaa.

Jumalan tahto on, että kaikki ihmiset kääntäisit itsensä Jumalan puoleen ja tulisit autuuden tuntemiseen, mutta vihollinen sallii orjiansa uskoa, että kristityt ovat villihenget ja väärät profeetat. Ja koska he valheita uskovat, joita pakanat kehräävät ja punovat kristityitten niskaan, kuinka saattaisivat he totuutta uskoa? Suruttomat ovat niin keviämielisiä, että he uskovat valheita. Ja se valhe, jonka he uskovat, on usein tullut omasta pääkallost. Jos suruttomat oikein käsittäisit Jumalan sanaa, tulisit he ilman epäilemättä oikialle tielle ja lakkaisit uskomasta valheita, joita rietas tuopi sydämen kautta pääkalloon. Mutta koska rietas valehtelee omassa heidän sydämessänsä, niin he uskovat enemmän niitä valheita, kuin Jumalan sanaa.

Juutalaiset olit väärinkäsittäneet profeettain ennustukset Kristuksesta ja tämä väärä käsitys tuli siitä, että rietas oli heille selittänyt Raamattua nurin. Se oli heidän oma lihallinen tahtonsa, joka niin väänsi heidän ajatuksensa nurin, niin kuin myös suruttomat näinä aikoina selittävät Raamattua nurin ja vääntävät väärään mieleen omaksi kadotukseksi. Vihollinen on en-

sinnä kääntänyt heidän silmänsä nurin, että he katsoit Jeesus Nasareenuksen opeuksia ylö, sillä vihollinen maalais heille, että viimeinen villitys tulee pahemmaksi kuin ensimmäinen, jos kansa alkaisi uskoa, että Hän nousi kuolleista.

Nyt luulevat kuolleen uskon tunnustajat, että heillä on oikea usko, ja että niillä on väärä usko, jotka vaativat oikian katumuksen, oikian kääntymyksen ja sydämen ja mielen muutoksen, ja että tämä sydämen ja mielen muutos pitää tapahtuman tuntuvaisesti, niin että yksi ihminen, joka on oikein kääntynyt eli senkaltaisen mielenmuutoksen tuntenut, pitää myös tietämän, kuinka, koska ja millä tavalla se on tapahtunut. Mutta armonvarkaat ei saata selittää, kuinka se on tapahtunut, sen tähden, että kääntymys ei ole vielä tapahtunut heidän kanssansa. Mutta koska heidän sydämensä on niin petollinen, että se valehtelee, uskovat he enemmän valhetta kuin totuutta. He uskovat, että he ovat jo kääntyneet, vaikka kääntymys ei ole koskaan tapahtunut. Ja koska he katumattomalla sydämellä omistavat itsellensä Jumalan armonlupauksia, luulevat he, että Jumala on heille armollinen, vaikka Jumalan sana osoittaa, että Jumala ei ole armollinen katumattomille, mutta ainoastans katuvalisille syntisille.

Myös luonnosta siviät ihmiset uskovat enemmän oman sydämensä valheita, kuin Jumalan sanaa. Heillä on se pakanallinen usko, että saattavat siviästi elää, vaikka Jumalan sana todistaa, ettei kääntynytkään ihminen saata siviästi elää, jopa sitte yksi luonnollinen ihminen, joka juopi vääryyttä niin kuin vettä. Se on luonnollinen järki,

joka opettaa heitä niin uskomaan, että koska het ei tunne yhtään vääryyttä tykönäs, luulevat he myös olevansa vapaat vääryydestä. Ja sen vuoksi ei omatunto soimaa heitä, koska rietas on siveyden kautta peittänyt heidän syntiänsä. Mutta rietas saattaa myös armon kautta niin peittää syntiä, että ihminen tulee enkeliksi. Siinä tilaisuudessa loppuvat kaikki synnit, kaikki kiusaukset, kaikki pahat ajatukset. Koska syntinen tulee enkeliksi, on rietas muuttanut itsensä valkeuden enkeliksi, ja jos syntinen siinä tilaisuudessa rupee uskomaan oman sydämensä päälle, eikä ota ojennusnuoraa Jumalan sanasta, niin uskoo hän valheen ja tulee petetyksi. Rietas peittää kaikki synnit aivan armolla.

Ihminen saattaa myös tulla petetyksi sillä tavalla, että hän armon merkin jälkeen ajattelee näin: Koska autuus tulee ainoastansa armosta, koska ihminen ei tienaa mitään siveydellä ja hyvillä töillä, niin on paras heittää pois kaikki hyvät työt, niin ettei ihminen tee pahaa, mutta ei myös hyvää. Se ihminen, joka on siinä tilaisuudessa ajattelee: Syntiä minä en tahdo ehdollisesti tehdä, mutta en tee hyvääkään, koska minä en tienaa mitään. Ja semmoinen ihminen ajattelee vielä näin: Mitäs minä sillä tienaan, että minä rupean vaivaisia auttamaan ja ruumiini vaivaamaan niitten tähden, en minä sen kautta tule sen paremmaksi, koska armo kuitenkin annetaan ilman.

Mutta niissä ajatuksissa on taas vanha Aatami matkassa, ja on vielä muuttanut haamunsa niin kauniiksi, että, joka ei tunne vanhan Aatamin mutkia, on valmis ajattelemaan, että se on yksi enkeli, joka näin puhuu. Mutta varoita itsiäs, ihmis-parka, että sinä sydämen valheita et rupea uskomaan, sillä Jumalan sana todistaa, että se, joka saattaa hyvää tehdä, mutta ei tee sitä, se tulee hänelle synniksi. Sillä

vaikka et tienaa autuutta hyvillä töillä, pian sinä tienaat kadotuksen, jos et tee hyvää, koska sinä saatat.

Niin viekas on ihmisen sydän valehtelemaan, että jos ihminen rupee niitä valheita uskomaan, eikä ota Jumalan sanasta ojennusnuoraa, sekä uskossa että elämässä, tulee hän vissimmästi petetyksi. Erinomattain valehtelee suruttoman tunto niin paljon, että hän panee oikeuden vääryudeksi ja vääryyden oikeudeksi. Suruttoman tunto panee juopumuksen ja viina-kaupan luvalliseksi, mutta kristillisyyden hän katsoo taikaukseksi, vääräksi uskoksi, eli perkeleen vaikutukseksi.

Juutalaiset luulit, että Vapahtaja oli yksi väärä profeetta ja yksi suuri noita, joka oli liitossa perkeleen kanssa. Ja pakanoilla oli se usko, että kristityt ovat pahoilta hengiltä riivatut. Mitäs tietää sokia raukka muuta tehdä ja puhua, koska silmäkääntäjä on kääntänyt hänen silmänsä nurin? Hän ei saata muuta ajatella kristillisyydestä, kuin mitä juutalaiset ja pakanat ovat jo ennen ajatelleet, että se on yksi ihmeellinen taikus, yksi pahan hengen villitys. Ja niin kuin juutalaiset ja pakanat muinen sanoit, että kristityt ovat Jumalan pilkkaajat ja jumalanpalveluksen ylönkatsojat, kunniallisten ihmisten viholliset, pahoilta hengiltä riivatut. Niin ajattelevat vielä nytkin kaikki kastetut pakanat ja sydäimestä ympärileikkaamattomat juutalaiset, että nämät kristityt, jotka nyt ovat ilmestyneet, ovat väärät profeetat ja villikoirat, jotka ei anna kunniallisille ihmisille omantunnon rauhaa.

Koska nimittäin luonnollinen ihminen katsoo luonnollisen tilaisuutensa kristillisyydeksi, täytyy hänen katsoa kristillisyyden taikaukseksi ja vääräksi opiksi. Niin kääntää vihollinen ihmisen silmät nurin, että pimeys tulee valkeudeksi, vää-

ryys tulee oikeudeksi, kristillisyyden tulee taikaukseksi ja pakanallinen elämä tulee oikiaksi kristillisyydeksi. Tämä tulee siitä, että ihminen uskoo valheita. Ja Paavali sanoo: sen tähden on Jumala lähettänyt heille väkevän eksytyksen, niin että he valheen uskovat, että ne kaikki tuomittaisiin, jotka ei totuutta uskoneet, vaan vääryyteen suostuvat.

Me saamme kuulla tämän päivän evankeliumista, että Vapahtaja on pantu muutamille lankeemiseksi ja muutamille nousemiseksi, ja merkiksi, jota vastaan sanotaan. Tämän asian pitää meidän laviamalta tutkisteleman, koska me olemme ylentäneet meidän sydämemme ja nostaneet meidän käsiämme korkeuteen rukoillen sitä nuorta, sitä vanhaa, sitä ainoata ja sitä Suurta Ristinkantajata, että Hän varjelis nostetut lankeemisesta ja langenneita vajoamasta, murheellisia putoomasta epäilykseen, alaspainetuita kaatumasta iäiseen kadotukseen. Huokain nöyrästä ja katuvaaisesta sydäimestä, että se armollinen Herra Jeesus varjelis kaikkia murheellisia, katuvaaisia, särjetyitä, alaspainetuita, epäileväisiä ja heikkomielisii lankeemasta epäilykseen, että he paremmin tulisit ylösnostetuksi, ylösraketuksi ja vahvistetuksi, ravituksi ja virvoitetuksi, huutain korkeuteen, että kaikki suruttomat, ylpiät ja korkiat tulisit lyödyksi, aletuksi, alaspainetuksi, särjetyksi, nöyräksi, että hekin tulisit tuntemaan totuutta. Kuule O! ihmeellinen armahtaja kaikkien murheellisten, katuvaisten, itkeväisten, särjettyin ja alaspainettuun huokaukset. Isä meidän jne.

Evankeliumi Luukkaan 2: 33

Me kuulimme meidän pyhästä evankeliumistamme, mitä se vanha Simeon sanoi, koska hän näki maailman Vapahtajan: Katso, tämä on pantu lankeemiseksi ja

nousemiseksi monelle Israelissa ja merkiksi, jota vastaan sanotaan. Seuraavaisesti siitä pitää meidän Jumalan armon kautta tällä hetkellä peräänajatteleman 1:ksi kuinka Kristus on pantu lankeemiseksi niille, jotka kristillisyyden tähden paatuvat, 2:ksi nousemiseksi niille, jotka kristillisyyden kautta kääntyvät ja 3:ksi merkiksi, jota vastaan sanotaan. Antakoon Jumala armonsa, että kaikki nämät asiat tulisit kirkkaiksi meidän silmäimme edessä, ja että suruttomat myös ymmärtäisit, kuinka he syöksevät itsensä kadotukseen, koska he sotivat Pyhän Hengen vaikutuksia vastaan.

1. tutkistelemus osoittaa, kuinka Vapahtaja on pantu lankeemiseksi niille, jotka kristillisyyden tähden paatuvat. Ei se olis paljon uskottava, että muutamat ihmiset paatuvat kristillisyyden kautta, mutta se on nähty silloin jo, koska Vapahtaja itse rupeis kristillisyydestä saarnaamaan, että juutalaiset paaduit, jota enemmän Vapahtaja heitä neuvoi. Ja mistäs se tuli, että juutalaiset paaduit, koska Vapahtaja rupeis heitä manaamaan ja neuvomaan oikiaan katumukseen ja parannukseen? Se tuli siitä, että Vapahtaja soimais heitä vääryydestä ja ulkokullaisuudesta.

Jos Vapahtaja olis rukoillut heitä ja sanonut: Rakkaat juutalaiset, rakkaat ristiveljet! Kääntykää ja tehkää parannus! niin olisit he pilkanneet Häntä ja sanoneet: Parantaja, paranna itsiäs! Etkös tiedä, että me olemme Aabrahamin lapset ja että meillä on yksi Isä, nimittäin Jumala! Me emme tarvitse niin paljon parannusta tehdä, sillä me olemme ennen jo hyvät. Me olemme lupauksen kautta Jumalan lapset. Mutta koska Vapahtaja rupeis heitä soimaamaan ja haukkumaan ulkokullatuksi, kyykäärmeen sikiäksi, huoruuden sukukunnaksi, valkiaksi haudaksi, mah-

doit juutalaiset suuttua senkaltaisesta haukkumisesta, erinomattain koska Hän sanoi heille: Te oletta siitä isästä perkeleestä. Ja koska Stefanus soimais heitä, että he olit sydämestä ympärileikkaamattomat, silloin he myös suutuivat niin kovin, että het tukitsit korviansa ja purit hampaitansa.

Juutalaisilla oli myös tarkka silmä näkemään vikoja Vapahtajan elämässä. Ensiksi oli Hän nuoska. Ei Hän pessyt käsiänsä, koska Hän meni syömään. Toiseksi oli Hän sapatin rikkoja, kolmanneksi oli Hän yksi suuri noita, joka ajoi ulos perkeleitä Belsebubin kautta. Nejänneksi oli Hän yksi väärä profeetta, yksi kansanhäiritsijä, joka opetti ihmisiä väärälle tielle. Viidenneksi otti Hän koiranruoskan ja ajoi pois kirkosta niitä ostajita ja myyjiä, jotka teit kauppa kirkon vieressä. Mutta suurin vika oli se, että Hän teki itsensä Jumalan Pojaksi. Eikös mahtaneet niin siviät ja hurskaat miehet kuin juutalaiset suuttua senkaltaiselle kulkulaiselle, joka kävi maakunnan ympäri ja haukkui kunniallisia ihmisiä?

Mutta nyt sanovat tämänaikaiset juutalaiset ja kastetut pakanat: Vaikka juutalaiset paaduit ja kannoit vihaa Vapahtajaa kohtaan, emme me tee niin. Jos Vapahtaja tulis meitä opettamaan ja neuvomaan, niin me antaisimme Hänelle suuta. Me ottaisimme Häntä ympäri kaulan. Me itkisimme Hänen kaulassans ja antaisimme Hänelle parasta viinaa kuin meillä on. Mutta minä pelkään, että jos Vapahtaja rupeis näitä kastetuita pakanoita haukkumaan ja soimaamaan niin kuin Hän silloin haukkui juutalaisia, totta he antaisit Hänelle korvapuustin, mutta ei suuta. He kirosit Hänelle ja sanoisit: Mene pois tästä paikasta, muutampi kulkulainen. Mene pois tästä haukkumasta kunniallisia ihmisiä. Ja jos et mene ja heitä haukkumasta

ja soimaamasta kunniallisia ihmisiä, niin me tapamma sinun.

Ei muutamat sokiat raukat tunne, että rietas ajaa heidän kanssansa niin kuin ajohärän kanssa. Koska he suuttuvat kristityille ja uhkaavat kantaa maaherran Pontius Pilatuksen edessä, ettei kunnialliset ihmiset enää saa omantunnonrauhaa kirkkotien päällä. Ja mitäs he tietävät muuta tehdä, kuin suuttua ja vihata, koska ne väärät profeetat tulevat heitä haukkumaan siviäksi huoraksi, rehelliseksi varkaaksi, raittiiksi juomariiksi ja kunnialliseksi viinaporvariksi. Semmoiset kristityt koirat pitäis pantaman festninkiin. Muutamat kiihastuvat niin kovin oikeutensa puolesta, koska heitä viattomasti haukutaan, että he kiroovat ja käskevät semmoisia mennä helvettiin, jotka ei anna kunniallisille ihmisille omantunnonrauhaa. Mutta ei ne sen tähden tunne, että he tämän hengellisen vihan tähden paatuvat.

Ja ne taas, jotka tuntevat, ettei taida olla oikiata laitaa heidän kanssansa, koska he niin kovin suuttuvat, sanovat kristityille: Teidän pitää vastaaman meidän sielumme edestä, koska te vasiten suututatte meitä. He tuntevat raukat, että he tämän hengellisen vihan tähden vajoovat vielä syvempään helvettiin, kuin he luonnostansa ovat. Mutta rietas, joka heissä asuu, potkaisee niin kovin totuutta vastaan, että sappi puhkee. Ja omanvanhurskauden musta veri nousee päähän, mutta ei he sen tähden pääse helvetin rautahäkistä eli mustan raution kaularaudasta. Kuinkapa he pääsevät irti saatanan rautaviljoista, koska hän on pannut niin lujat pangat päähän sen luonnollisen järjen kautta, että niskasuonet katkeisit, jos he rupeisit kankoomaan itsensä irti. Pikemmin he jo menevät päätänsä myöten helvettiin, kuin he rupeisit myöten antamaan, että rietas pi-

dättää vanhan Aatamin korvista ja maailma hännästä. Tällä tavalla tulee nyt Vapahtaja lankeemiseksi kaikille niille, jotka kristillisyyden kautta suuttuvat ja paatuvat.

Toinen tutkistelemus osoittaa, kuinka Vapahtaja on pantu nousemiseksi niille, jotka oikian katumuksen ja parannuksen kautta kääntyvät oikiaan kristillisyyteen. Vaikka joka ihminen on luonnosta vihan lapsi ja sotii ensinnä Pyhän Hengen vaikutuksia vastaan. Hän sotii vastaan niin paljon kuin hän jaksaa. On se kuitenkin tapahtunut ennen ja tapahtuu vielä nytkin, että muutamat ylitsevoitetaan ja täytyvät laskea itsensä allepäin, koska omatunto kristittyin haukkumisen kautta herää ja sydän tulee niin kipiäksi, ettei he jaksa enää sotia vastaan.

Paavali oli ensinnä kiivas vihaamaan ja vainoomaan kristityitä, mutta koska Jeesus huusi: Saul! Saul! miksis minua vainoot, sinun on työläs potkia tutkainta vastaan, tuli hän niin voimattomaksi, ettei jaksanut seisoa. Hän tuli siitä taivaallisesta leimauksesta umpisokiaksi, että hänen kumppaninsa täydyit taluttaa häntä. Luonnollinen järki oli Paavalilla sokeuden tilassa niin suuri, että hän katsoi kristillisyyden vääräksi opiksi ja riettaan hengen vaikutukseksi. Ja koska hän oli niin vihainen kristityille, luuli hän tekevänsä Jumalalle palveluksen. Vainotessa ja vihatessa kristityitä oli hän niin sokia, että hän luuli tienaavansa autuuden sillä, että hän imi kristittyin verta. Mutta koska Jumalan ankara vanhurskaus leimahti hänen omassatunnossansa sen taivaallisen äänen kautta, joka huusi ylhäältä sanoen: Minä olen Jeesus, jota sinä vihaat! tuli hän äkkiä sokiaksi.

Niin kuin kala tulee sokiaksi loisteelta, niin tulee myös se ihminen yhtä äkkiä sokiaksi, joka ennen seurais sitä luonnollista

järkeä, jonka kautta hän sokeuden tilassa oli niin ymmärtäväinen ja niin viisas, että hän luuli tietävänsä paremmin kuin joku pappi, mistä tie menee taivaaseen. Luonnollinen järki opettaa muutampia pakanalliseen uskoon: Elä siviästi ja lue viriästi, niin sinä tulet autuaaksi.

Mutta koska omatunto oikein herää, loppuu se luonnollinen järki peräti ja muut kristityt täytyvät häntä taluttaa. Se entinen viisas mies, joka ennen oli kiivas viinan puolesta sotimaan, täytyy viimein kysyä kristityiltä, kuinka hänen pitää autuaaksi tuleman. Paavali oli ennen kiivas vanhassa uskossansa ja oli täydellinen vakuutus hänellä, että se vanha juutalaisten usko, jossa hän oli opetettu, oli se oikia ja autuaaksitekeväinen usko. Mutta sen taivaallisen heräyksen jälkeen loppui se usko, ja uusi usko tuli sijaan katumuksen jalkeen.

Niin täytyy myös se vanha kuollut usko loppua, koska ihminen heräyksen jälkeen saapi sen ylösvalaistuksen Pyhältä Hengeltä, että se entinen kuollut usko ei ole muuta kuin yksi turha luottaminen Jumalan päälle, yksi armon varastaminen, koska ihminen katumattomalla sydämellä omistaa itsellensä Jumalan armon lupauksia ja luottaa vielä sen päälle, että hän on siviästi elänyt. Mutta missäs se on kirjoitettu, että katumattomille annetaan armo? Vanha Aatami ja luonnollinen järki kirjoittaa sen lain, että ilman katumuksetta, ilman muretta, ilman vaivatta tulee ihminen autuaaksi, saati hän elää siviästi ja luottaa Jumalan päälle. Mutta ei se ole muu kuin pakanan usko.

Lutherus, jonka uskossa me olemme ylöskasvatetut, on itse ollut katumuksessa ja epäilyksessä, ja hän vaatii ensinnä toisen surun ja murheen synnin ylitse ja toiseksi elävän uskon Kristuksen päälle. Mutta koskas armonvarkaat ovat olleet

katumuksessa? Koskas heillä on ollut se murhe, joka Jumalan mielen jälkeen on?

Vapahtaja sanoo, että suuren vaivan kautta täytyy ihmisen mennä elämään. Koskas armonvargaat ovat siinä vaivassa olleet? Vapahtaja sanoo: Koska vaimo synnyttää, niin hänellä on kipu. Mutta koskas armonvargaat ovat syntymävaivassa olleet? Se portti on ahdas ja tie kaita, joka viepi elämään. Koskas armonvargaat ovat ahtaasta portista sisälle menneet?

Me kuulemme siis, että katumattomille on taivaan portti suljettu, mutta katuvaisille, murheellisille, itkeväisille, köyhille, alastomille, viheliäisille, särjetyille ja alaspainetuille, jotka ovat niin köyhäksi tulleet, ettei heillä ole muuta kuin kyyneleitä ja huokauksia, niille on Vapahtaja tullut nousemiseksi ja ylösrakennukseksi, virvoitukseksi, armon istuimeksi, sovinnoksi ja autuuden perustukseksi. Joilla on niin suuri tuska heidän syntinsä paljoudesta, että he häätyvät konttaamaan ja tomussa vierittelemään ja huutamaan ja kolkuttamaan, että se armollinen Herra Jeesus, jota he sokeudessaansa ovat vainonneet, vihanneet, pilkanneet ja ylönkatzoneet tulis heille avuksi ja päästäis heitä perkeleen kahleista, vihasta, kateudesta, riettaudesta, juopumuksesta, ahneudesta, kirouksesta. Niille vaivaisille, hätääntyneille, ahdistetuille ja alaspainetuille tulee Vapahtaja nousemiseksi ja iankaikkiseksi autuudeksi.

Kolmas tutkisteleminen osoittaa, kuinka Vapahtaja on pantu merkiksi, jota vastaan sanotaan. Kristillisuus on sen kaltainen asia, jota vastaan on sanottu ja vielä nytkin vastaan sanotaan joka paikassa, kussa toinen kristillisuus ilmoittaa itsensä. Luonnollinen järki ottaa niin kovin vastaan, että se katsoo sen elävän kristillisyyden mahdottomaksi, taikaukseksi eli hulluudeksi. Koska Paavali rupeis puhumaan

maailman herroille kuolleitten ylösnousemisesta, sanoi yksi korkia herra: Sinä olet hullu, Paavali, ja ylöns paljon lukemisesta olet sinä hulluksi tullut.

Koska se on nähty, että se elävä kristillisuus on pidetty hulluutena ja taikauksena niin on paljon kristillisyyttä vastaan sanottu ja vielä nytkin vastaan sanotaan erinomattain maailman viisailta, jotka luulevat, että maailma olis paljon onnellisempi, jos sitä hulluutta ei olis tuotu maailmaan. Ja vaikka yksinkertaiset eivät ole niin paljon fundeeranneet sen asian päälle, on kuitenkin kaikilla luonnollisilla ihmisillä vastaan sanomista paljon, koska he näkevät kuinka kristityt tulevat kristillisyyden kautta hulluksi. Luonnollinen järki ottaa niin kovin vastaan, että kaikki vanhan Aatamin karvat nousevat pystyyn, koska joku katuvainen sielu on tuskassa ja omantunnon vaivassa. Erinomattain pudistaa vanha Aatami päätänsä niin kuin vihainen nautahärkä, koska iso kivi päähän viskataan.

Niin pudistaa myös vanha Aatami päätänsä, koska hän näkee, kuinka se entinen elämä tulee heränneille vaivaksi, niin, että se makia paloviina tulee karvaaksi ja että muutamat häätyvät kaatamaan paloviinaa maahan. Silloin ajattelee se vanha sokia raukka: Jumala varjalkoon minua ja minun lapsia niin hulluksi tulemasta, että minä rupeaisin Jumalan viljaa maahan kaatamaan. Jumala varjalkoon minua niin hulluksi tulemasta, että minä heittäisin juopumuksen, kirouksen ja tappeluksen, huoraamasta ja viinakaukasta. Mutta jos kuinkakin kristillisyyttä vastaan sanotaan, niin se on kuitenkin meidän toivomme, että ne harvat sielut, jotka ovat kristillisyyden oikiaksi käsittäneet ja tulevaisen maailman suurta voimaa tunteneet, ei pidä luopuman siitä, eikä peljästyvän. Vaikka

kaikki maailman koirat karkaisit heidän kuisit, pitää heidän kuitenkin todistaman,
päällensä, ja kaikki tuonen koirat hauk- että tämä on oikia tie taivaaseen. Amen.

Alkuperäinen osittain / SKHS Aunon kokoelma / Kansallisarkisto, Helsinki / Täydennetty jäljennöksestä SKHS
Kollerin kokoelma N:o 120 / Kansallisarkisto, Helsinki /